

Fylkesmannen i Hordaland

Sakshandsamar, innvalstelefon
Hege Brekke Hellesøe, 5557 2352
Anniken Friis, 5557 2313
Tom N. Pedersen, 5557 2119

Vår dato
18.02.2016
Dykkar dato
04.01.2016

Vår referanse
2015/9388 421.3
Dykkar referanse

Meland kommune
Postboks 79
5906 Frekhaug

Meland - Holme - Blom fiskeoppdrett AS - Høyring og offentleg ettersyn av konsekvensutgreiing og dispensasjon til flytting av oppdrettsanlegg

Vi viser til brev av 04.01.2016 med høyring og offentleg ettersyn av endra dispensasjons-søknad med konsekvensutgreiing. Frist for merknader er sett til 19.02.2016.

Saka gjeld oppgradering og flytting av oppdrettsanlegg frå Laksevika til område ved Trollholet. Anlegget i Laksevika er på om lag 30 daa. Nytt anlegg ved Trollhola vil bestå av eit samla kvadratisk anlegg på 90 daa. I tillegg til dette kjem flåte med fortøyinganlegg, ankerliner og anker. Det er planlagt å auke biomasse (MTB) frå 1560 tonn matfisk til 3600 tonn. Eksisterande akvakulturanlegg ved Laksevika er i dag i konflikt med militær sikringszone. Anlegget treng snarleg oppgradering i samsvar med regelverket, og søkjar ynskjer å auke kapasiteten. Endring eller utviding utover eksisterande arealbruk kan ikkje vurderast der anlegget ligg i dag, og flytting av anlegget har som primærmål å få løyst interessekonflikten med Forsvaret.

Område er sett av til *Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhøyrande strandsone* i arealdelen av kommuneplanen. Det er naudsynt med dispensasjon frå dette føremålet.

Historikk

Det blei først søkt og gitt dispensasjon for flytting av oppdrettsanlegget frå Laksevika til Holme. Det vart stilt fleire vilkår i vedtaket mellom anna om at det skulle utarbeidas ei konsekvensutgreiing. Dersom denne viste auka forureining på naturmiljøet i sjø, eller auka fare for spreining av sjukdom, skulle saka behandlast på nytt.

Fylkesmannen klaga på dette vedtaket då vi meinte at verknadene av tiltaket ikkje var godt nok gjort greie for. Ei konsekvensutgreiing skal gjerast før ein treff vedtak, og skal vere ein del av beslutningsgrunnlaget for avgjerda. Fylkesmannen meiner også primært at nye område til akvakultur må vurderast i ein kommuneplanprosess, eller i ein reguleringsplan.

Etter vedtaket vart kommunen gjort kjend med biologisk mangfald på staden av slik karakter, at lokaliteten vart flytta lengre søraust og fekk ny plassering ved Trollholet. No ligg det føre ei konsekvensutgreiing for verknaden av flyttinga.

Fylkesmannen si vurdering

Kommunen kan berre dispensera dersom omsynet bak det formålet området er sett av til i arealdelen av kommuneplanen eller omsyna i føremålsparagrafen i plan- og bygningslova (pbl.) § 1-1 ikkje vert sette vesentleg til side, jf. pbl. § 19-2. I tillegg må fordelane ved å gi dispensasjon vera klart større enn ulempene, jf. pbl. § 19-2 andre ledd.

Fylkesmannen vil halde fast på at kommuneplanen er den rette arenaen for å diskutere denne type tiltak. I dette standpunktet har vi fått støtte frå setjefylkesmannen, der vi fekk medhald i ei klage på eit liknande tiltak på lokalitet 12973, Saltkjelen i Kvam herad.

Kommuneplanen for Meland med arealdel vart godkjent i 2015 og er soleis relativt ny. Fylkesmannen vil likevel peike på at arealbruk i sjø ikkje vart vurdert utfyllande i samband med denne planprosessen.

Det er no utarbeidd ei konsekvensutgreiing som skal inngå i vurderingsgrunnlaget til kommunen i handsaminga av søknad om dispensasjon frå arealdelen. Fylkesmannen meiner at konsekvensutgreiinga har vesentlege manglar som gjer at den ikkje gir tilstrekkeleg grunnlag for å vurdere dispensasjonsspørsmålet. I omtale av omfanget av konsekvensutgreiinga står det følgjande:

«Konsekvensutgreiinga vurderer ikkje fullt ut verknad for miljø og samfunn dersom ein oppgraderer og utvidar anlegget, men den slår fast at nærare undersøkingar og vurderingar knytt til biologi, miljø- og straumtilhøve på lokaliteten, skal vurderast i samband med akvakultursøknaden etter sektorlov.»

Fylkesmannen meiner at samla miljøkonsekvensar ikkje kan utsetjast til prosessen knytt til særlovshandsaminga, men må vurderast i samband med arealspørsmålet jf. pbl. § 1-1, § 19-2 tredje ledd og forvaltingslova § 17 første ledd. Omsynet til naturmangfaldet, spesielt anadrom laksefisk er eit heilt sentralt tema. Det er nødvendig å vurdere fjordsystemet under eitt, og ha eit langsiktig perspektiv på eventuelle konsekvensar av ny arealbruk. Konsekvensutgreiinga som ligg ved søknaden manglar desse perspektiva, samstundes som vesentleg og tilgjengeleg kunnskapsgrunnlag knytt til naturmangfald og utslepp ikkje er teke med i vurderingane.

Verknader på villfisk

Sjølv om konsekvensutgreiinga seier at ho går noko meir i detalj på til dømes fare for spreining av sjukdom, har ho berre nokre få setningar om saka. Det er heller ikkje tatt med i berekninga at det er snakk om eit større anlegg med ønskje om meir biomasse.

Lakselus er eit stort problem for bestandane av anadrom fisk i heile Osterfjordsystemet. Anlegget ligg i tillegg i utvandringsruta til alle laksebestandane innanfor, deriblant Vossolaksen. Det er lagt ned store samfunnsmessige ressursar i [Redningsaksjonen for Vossolaksen](#), og det er viktig å ikkje undergrave denne innsatsen.

Det vert i dag jobba med å endre regimet for synkron avlusing for å sikre omsyn til villaksen. Uni Research Miljø har nyleg utført ei regionanalyse med fokus på interaksjon mellom vill laksefisk og oppdrett, med forslag til tiltaka som kan styrke bestandane i området. Eitt av fleire foreslåtte tiltak er å opprette branngater ut frå kunnskap om villfiskens sine vandringsruter.

Resipienten og naturmiljøet i sjø

I vår klage på vedtak om flytting av oppdrettsanlegget til Holme gjorde vi merksam på at vi det siste året har sett at miljøgranskingane gjev indikasjonar på at terskelfjordane i Nordhordland kan vere overbelasta. Herdlefjorden er del av eit større terskelbasseng i lag med Byfjorden og fjordane rundt Osterøy, der dei grunnaste tersklane er ved Herdla, Follese og Vattlestraumen. I desse djupe fjordbassenga har det vore endringar i oksygenivået, og ei markert forsterking av langtidstrenden vi har sett dei siste 35 åra. Resipientgranskingar i både Sørfjorden og Radfjorden har synt at botndyrfaunaen ikkje lenger når målet om minst god økologisk tilstand. Fylkesmannen og Fiskeridirektoratet har gjeve pålegg om overvaking av Sørfjorden. Resultatet av granskingane denne vinteren vil vere grunnlag for avgjerder om eventuelle naudsynte tiltak for å redusere utsleppa til fjorden.

Vurdering av resipienten ved ei framtidig utviding av lokaliteten ved Trollhola må ta med seg tilstanden i det samla terskelfjordbassenget. I dag er situasjonen den at delar av bassenget ber teikn på å vere overbelasta og resultat av overvakinga kan innebere at utsleppa frå oppdrettsnæringa må reduserast. Inntil næringa finn tekniske løysingar som kan redusere utsleppa, vil det sei at produksjonen må ned.

Sjølv om vi gjorde merksam på dette er det i konsekvensutgreiinga berre brukt resultat frå ein prøvestasjon frå overvåkingsprogrammet «Resipientovervåking av fjordsystemene rundt Bergen». Konsekvensutgreiinga har ikkje referansar til Vann-Nett, databasen som all vassforvaltning skal nytte. I vurderinga av resipientkapasitet er det tatt utgangspunkt i flytting og ikkje produksjonsauke. Vi saknar og ei vurdering av kva sjøområde som er resipient for utsleppet frå anlegget i Trollhola, det vere seg administrativ avgrensing, vassførekomst eller naturgitt eining.

Fylkesmannen meiner at det er nødvendig å sjå på det samla terskelbassenget som omfattar Osterfjorden, Herdlafjorden og Byfjorden. Som følgje av at vi har registrert sterke endringar i både oksygeninnhald i fjordbassenget (djupvatnet) og den økologiske tilstanden (botndyr), har vi gjeve pålegg om ytterlegare overvaking av utvalde område. Resultata av desse vil kome til å påverke framtidige forvaltningstiltak.

Dette viser at konsekvensutgreiinga som ligg ved søknaden ikkje viser eit utfyllande bilde av faktorar som er relevante i saka.

Presedens

Fylkesmannen har den siste tida fått inn ein god del saker som omhandlar utviding og/eller flytting av oppdrettsanlegg. Meland kommune er av den oppfatning at fordi anlegget er i konflikt med Forsvaret sine interesser, så vil ein dispensasjon ikkje føre til presedens. Fylkesmannen er ikkje samd i denne vurderinga. Sjølv om oppdrettsanlegget ikkje hadde vore i konflikt med Forsvaret sine interesser og ønskje å utvide i Laksevika, hadde det vore naudsynt med dispensasjon frå KPA. Denne typen saker er det mange av og vår oppfatning er at det er kommuneplanen som er arenaen for diskusjon av slike utvidingar.

Konklusjon

Fylkesmannen si vurdering er at konsekvensutgreiinga har vesentlege manglar, og som gjer at den ikkje gir tilstrekkeleg grunnlag for å vurdere dispensasjonsspørsmålet. Det finst dokumentasjon som indikerer at dette fjordsystemet som har mange og grunne tersklar har avgrensa kapasitet for akvakultur, og auking av biomassen blir difor problematisk. Det finst

også dokumentasjon som viser at ein bør vere svært varsam med plassering av anlegg nær utvandringsruta til Vossolaksen. Det er riktig at anlegget i dag ligg i denne ruta, men ein endra lokalitet med eit større anlegg kan likevel ha negativ effekt sjølv utan auke i biomasse. Verknaden av dette er ikkje vurdert på ein tilfredstillande måte i konsekvensutgreiinga.

Vi meiner at omsyna til miljø og naturmangfald ikkje vert tilstrekkeleg ivareteke ved ein dispensasjon i denne saka. Omsynet til berekraftig utvikling, jf. pbl. § 1-1 vert vesentleg sett til side og Fylkesmannen kan ikkje sjå at det ligg føre ei overvekt av grunnar for ein dispensasjon i denne saka, jf. pbl. § 19-2 andre ledd. Lova sine vilkår for dispensasjon er ikkje oppfylt.

Fylkesmannen rår frå dispensasjon til utviding og flytting av oppdrettsanlegget frå Laksevika til område ved Trollhola.

Vi viser til at kommunen ikkje bør gje dispensasjon dersom regional eller statlege styresmakt har uttalt seg negativt til søknaden, jf. pbl. § 19-2 fjerde ledd. Dersom det likevel vert gjeve dispensasjon, ber vi kommunen sende vedtaket til Fylkesmannen for klagevurdering.

Med helsing

Arve Meidell
seksjonsleiar

Hege Brekke Hellesø
rådgivear

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Kopi til:
Fiskeridirektoratet